

Załącznik

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ NA LATA 2024-2030**

RAWICZ 2024

WSTĘP.....	3
I. ROZDZIAŁ I. Podstawy teoretyczne	
1. Definicje zjawiska przemocy domowej.....	4
2. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.....	5
3. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.....	7
II. ROZDZIAŁ II. Część diagnostyczna	
1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej - zasoby instytucjonalne oraz potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej.....	10
2. Diagnoza zjawiska przemocy na podstawie analizy badań ankietowych- wnioski z przeprowadzonych badań.....	21
3. Analiza SWOT i zasoby służące realizacji Programu.....	23
III. ROZDZIAŁ III. Część programowa	
1. Założenia programowe.....	25
2. Cel główny i cele szczegółowe.....	26
3. Cele szczegółowe, zadania i wskaźniki Programu.....	26
IV. ROZDZIAŁ IV. Realizacja Programu	
1. Adresaci Programu.....	31
2. Realizatorzy Programu.....	32
3. Finansowanie Programu.....	32
4. Monitorowanie działań Programu.....	32
5. Sprawozdawczość.....	32

WSTĘP

Jednym z podstawowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań antyspołecznych generujących patologie, w tym między innymi przemoc domową. Wobec przemocy domowej nikt nie powinien przechodzić obojętnie, nikt nie powinien milczeć i udawać, że nie dostrzega problemu bitych, poniżanych, i często maltretowanych zwłaszcza kobiet i dzieci. Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie mające na celu przerwanie przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc ofiarom.

Wszelkie podejmowane działania zapobiegające przemocy domowej wynikają z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 424, 834). Przywołana ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc. Powyższy akt prawny określa ponadto zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, do których w szczególności należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Jednym ze wskazanych zadań jest opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Zgodnie z art. 9b ust. 1 pkt 4 opracowanie projektu Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej było jednym z zadań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Celem głównym programu jest „Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz udzielenie wsparcia ofiarom przemocy domowej w gminie Rawicz”. Cele szczegółowe programu realizowane będą we współdziałaniu instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Rawicz.

Program stanowi wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej i będzie realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Przyczyni się do usprawnienia i zintegrowania systemu przeciwdziałania przemocy, podniesienia świadomości społecznej w powyższym zakresie oraz ograniczenia zjawiska przemocy domowej. Z punktu widzenia skuteczności programu należy podkreślić, że bardzo duże znaczenie będzie miało zaangażowanie wszystkich instytucji tworzących i realizujących program.

ROZDZIAŁ I

PODSTAWY TEORETYCZNE

1. DEFINICJE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Aby skutecznie pomagać osobom zagrożonym przemocą należy zrozumieć, czym jest przemoc, jak działają mechanizmy przemocowe w naszym społeczeństwie. Należy ją właściwie zdefiniować i zrozumieć.

Słownik socjologiczny określa przemoc jako: jeden z głównych (obok gróźb) środków przymusu; polega na użyciu siły fizycznej przez jednostkę lub grupę, często wbrew obowiązującemu prawu, w celu zmuszenia jakiejś osoby czy członków grupy do określonego działania, czy też uniemożliwienia podjęcia działań lub do zaprzestania czynności już rozpoczętej; także bezprawne narzucanie władzy.

Od 22 czerwca 2023 r. przez przemoc domową rozumie się: "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej."

Ponadto w myśl definicji przemocy domowej osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
  - h) małoletni
- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

W literaturze przedmiotu spotkać się można z różnymi formami przemocy, którym towarzyszy pragnienie spowodowania cierpienia u ofiary i wywołania szkód.

Przemoc dotyczy różnych sfer życia człowieka. Najczęściej mamy do czynienia z jej dwoma odmianami: fizyczną nazywaną również „gorącą” oraz psychiczną (emocjonalną) nazywaną „zimną”. Spotykamy się także z podziałem przemocy dodatkowo na seksualną, ekonomiczną, a niektóre źródła mówią o przemocy społecznej, politycznej a ostatnio również cyberprzemocy.

Zjawisko przemocy domowej należy ponadto analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną.

Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową.

Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia.

Natomiast perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Zasadniczo wyróżnia się następujące formy przemocy:

Przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie "ofierze" bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.

Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.

Przemoc seksualna – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.

Przemoc ekonomiczna – to celowe niszczenie czyjejs własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, nielożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.

Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: niedawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.

Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona "znajomych" w Internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci.

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu.

Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;

Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają Policję, szukają pomocy;

Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. "Sprawca" jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprosinom często towarzyszą łyzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy "drugą szansę". Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl

przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art.207 kk.), za które grozi kara pozbawienia wolności.

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),

objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),

objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),

objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

3. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, 834), dalej także "ustawa".

Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 -2030 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 535), która obowiązuje zasadniczo od 22 czerwca 2023r.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 ustawy, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- 1) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 3) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, 721),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),
- 7) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560 z późn. zm.),
- 10) uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232).

ROZDZIAŁ II.

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ – ZASOBY INSTYTUCJONALNE ORAZ POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej jest Centrum Usług Społecznych w Rawiczu oraz funkcjonujący przy nim Zespół Interdyscyplinarny.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca współpracę celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy domowej. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, a także kuratorzy sądowi. Mogą też wchodzić przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej oraz prokuratorzy.

Zespół Interdyscyplinarny jest istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy domowej, który integruje działania wielu służb. Aktualny skład został powołany Zarządzeniem nr 1436/2023 Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 7 września 2023r.

W celu określenia sposobu i formy wymiany informacji pomiędzy członkami Zespołu Interdyscyplinarnego, a także spraw dotyczących uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup Burmistrz Gminy Rawicz w dniu 31.08.2023r. zawarł 7 porozumień o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym z podmiotami delegującymi swych przedstawicielami do składu Zespołu.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021-2023 zgodnie z przepisami określonymi w ustawie uczestniczyli w obowiązkowych posiedzeniach Zespołu (4x w roku).

Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty” powołuje grupy diagnostyczno- pomocowe i na bieżąco monitoruje realizowane przez nie zadania. Zadaniem grup diagnostyczno- pomocowych jest między innymi realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej.

Działania członków grup diagnostyczno- pomocowych kierowane są zarówno do osób doznających jak i stosujących przemoc, a współpraca specjalistów z różnych dziedzin gwarantuje kompleksową pomoc i daje szansę rozwiązania problemów.

**DANE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO
PRAC GRUP DIAGNOSTYCZNO- POMOCOWYCH W LATACH 2021-2023.**

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY "NIEBIESKA KARTA" NA TERENIE GMINY RAWICZ			
ROK	2021	2022	2023
POLICJA	44	39	51
CUS, OPS	5	6	11
OŚWIATA	5	1	2
OCHRONA ZDROWIA	1	1	0
GKRPA	0	0	0
ŁĄCZNIE	55	47	64

OSOBY WSKAZANE W PROCEDURZE NK JAKO DOZNAJĄCE PRZEMOCY DOMOWEJ			
	2021	2022	2023
KOBIETA	43	31	53
MĘŻCZYZNA	4	11	3
DZIECKO	14	8	15

OSOBY WSKAZANE W PROCEDURZE NK JAKO STOSUJĄCE PRZEMOC DOMOWĄ			
	2021	2022	2023
KOBIETA	7	6	5
MĘŻCZYZNA	47	42	58
DZIECKO	1	1	0

WYSZCZEGÓLNIENIE	2021	2022	2023
Liczba NK A	55	47	64
Liczba NK C	50	38	59
Liczba NK D	27	22	37
Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury NK	87	60	72
Liczba spotkań grup w ramach procedury NK	125	165	235
Liczba działających grup	47	44	51

Liczba wniosków do Sądu o zbadanie sytuacji rodziny	7	9	30
Przypadki odebrania dziecka z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	5	2	0
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk	27	20	28
Skierowanie do GKRPA	28	12	39

ZAKOŃCZENIE PROCEDURY NK-A				
		2021	2022	2023
w tym na skutek:	ustania przemocy domowej	51	44	52
	rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	26	6	8
RAZEM		77	50	60

ZASOBY INSTYTUCJONALNE

W Gminie Rawicz bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej zajmuje się sieć instytucji, mianowicie:

- 1) Centrum Usług Społecznych w Rawiczu
- 2) Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rawiczu
- 4) Prokuratura Rejonowa w Rawiczu
- 5) Placówki oświatowe
- 6) Placówki ochrony zdrowia
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu
- 8) Sąd Rejonowy w Rawiczu - kuratorzy zawodowi i społeczni,
- 9) Organizacje pozarządowe,
- 10) inne zainteresowane instytucje.

CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W RAWICZU

W ramach działań z zakresu przemocy domowej Centrum Usług Społecznych w Rawiczu realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. W/w działania mają na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu i odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracownicy socjalni Centrum Usług Społecznych w Rawiczu udzielają wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą domową poprzez:

- pracę socjalną, w tym cykliczne wizyty w środowisku,
- informowanie o warunkach korzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- wskazywanie na możliwość udzielania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
- organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej schronienia w szczególności w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- udzielenie kompleksowych informacji o formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej,
- kierowanie małoletnich do placówki opiekuńczo- wychowawczej wsparcia dziennego,
- kierowanie małoletnich do poradni pedagogiczno- psychologicznej lub innej placówki świadczącej pomoc psychologiczno- terapeutyczną,
- powiadamianie sądu rodzinnego i opiekuńczego o sytuacji małoletnich

Po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty" pracownicy socjalni prowadzą działania monitorujące przez okres 9 miesięcy polegające na składaniu wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa w związku z zakończoną procedurą, poradnictwie i udzielaniu wsparcia.

LICZBA RODZIN DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ OBJĘTYCH WSPARCIEM PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH CUS W RAWICZU W LATACH 2021-2023		
2021	2022	2023
87	60	72

PUNKT WSPARCIA PROFOLAKTYKI I OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Punkt Profilaktyki i Ochrony Zdrowia Psychicznego został utworzony w 2023r. w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy mieszkańców Gminy Rawicz. Jego celem jest integrowanie, koordynowanie i realizowanie usług społecznych i zdrowotnych na terenie Gminy Rawicz. W ramach utworzonego Punktu bezpłatnie, profesjonalnie i kompleksowo świadczone są usługi społeczne z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia. Zespół specjalistów składa się z doświadczonych psychologów, lekarzy psychiatrów w tym z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży, terapeuty i prawnika, psychologa ds. rodziny dotkniętej problemem alkoholowym, w której występuje przemoc.

W 2023r. roku w Punkcie Profilaktyki i Ochrony Zdrowia Psychicznego udzielono łącznie **377** porad, w tym: prawnik - **58 porad**, psycholog - **86 porad**, psychiatra – **75 porad**, psychiatra dziecięcy – **106 porad**, psycholog ds. rodziny dotkniętej problemem alkoholowym, w której występuje przemoc – **52 porady**

GMINNA KOMISJA DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rawiczu działa w oparciu o przepis art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.). Komisja powołana została Zarządzeniem Burmistrza Gminy Rawicz nr 1190/2022 z dnia 29 września 2022r., zgodnie z którym liczy 12 członków, a pracami komisji kieruje Przewodniczący, a w razie jego nieobecności Z-ca Przewodniczącego.

Do zadań komisji należy w szczególności wykonanie zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, obecnie przyjętego na lata 2023 – 2026, jak również podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałaniu przemocy

domowej, w tym udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w gminie Rawicz oraz grupach diagnostyczno – pomocowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach swoich oddziaływań, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w latach 2021-2023 realizowała następujące działania:

Wyszczególnienie działań	2021	2022	2023
Liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	166	87	128
Liczba osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień	34	22	34
Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	31	22	30
Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w stosunku do których podejmowano czynności zmierzające do zmiany zachowania.	28	12	39

KOMENDA POWIATOWA POLICJI

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej odgrywa Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu.

Funkcjonariusze KPP w Rawiczu udzielają wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą domową poprzez:

- systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej,
- poinformowanie osoby doznającej przemocy domowej, że znęcanie się fizyczne i psychiczne jest przestępstwem, przedstawienie jej praw, a także aspektów odpowiedzialności karnej osoby stosującej przemoc domową,
- poinformowanie o możliwości przeprowadzenia badania lekarskiego,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego,
- wystąpienie do prokuratora z wnioskiem o zastosowanie właściwych środków zapobiegawczych,
- dokonywanie ustaleń w zakresie kierowania osoby stosującej przemoc domową do programu korekcyjno- edukacyjnego lub psychologiczno- terapeutycznego

Według danych KPP w Rawiczu w związku z przemocą domową w latach 2021-2023 przeprowadzono:

ROK 2021

Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy domowej	62
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart	62
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem	74
w tym:	
Kobiety:	55
Mężczyźni:	9
Małoletni:	10
Liczba sprawców przemocy domowej	64
w tym:	
Kobiety:	8
Mężczyźni:	55

ROK 2022

Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy domowej	67
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart	67
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem	77
w tym:	
Kobiety:	52
Mężczyźni:	13
Małoletni:	12
Liczba sprawców przemocy domowej	68
w tym:	
Kobiety:	7
Mężczyźni:	61

W roku 2022 w celu zapewnienia ochrony oraz bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą w **17** przypadkach osoby stosujące przemoc zatrzymywano w KPP w Rawiczu w związku ze stosowaniem przemocy. **7** zatrzymań stanowiło zatrzymanie osób do

wytrzeźwienia, co stanowi 36 procent sprawców wszystkich zatrzymanych sprawców przemocy domowej. Wobec sprawców stosujących przemoc domową Prokuratura Rejonowa w Rawiczu zastosowała środki zapobiegawcze w postaci: **1** tymczasowego aresztowania, dozoru policyjnego, **8** nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego, a także **8** zakazów zbliżania się do osoby pokrzywdzonej. W roku 2022 KPP w Rawiczu prowadziła **34** postępowania z art. 207 Kodeksu Karnego, z których **18** zakończonych zostało odmową wszczęcia dochodzenia.

ROK 2023

Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy domowej	79
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart	79
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem w tym:	122
Kobiety:	75
Mężczyźni:	39
Małoletni:	8
Liczba sprawców przemocy domowej: w tym:	79
Kobiety:	5
Mężczyźni:	74

W roku **2023** realizując zadania związane z ochroną i pomocą osobom dotkniętym przemocą domową oraz oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową policjanci KPP w Rawiczu przeprowadzili łącznie **663** interwencji domowych, **79** interwencji domowych było związanych ze stosowaniem przemocy, po których rodziny objęte zostały procedurą Niebieskie Karty. W celu zapewnienia ochrony oraz bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą w **27** przypadkach osoby stosujące przemoc zatrzymywano w KPP w Rawiczu w związku ze stosowaniem przemocy, a **25** zatrzymań stanowiło zatrzymania osób do wytrzeźwienia, co stanowi **31,65 %** sprawców wszystkich zatrzymanych sprawców przemocy domowej. Wobec sprawców stosujących przemoc domową Prokuratura Rejonowa w Rawiczu zastosowała środki zapobiegawcze w postaci: **9** tymczasowych aresztowań, **7**

dozorów policyjnych, 3 nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego, a także 7 zakazów zbliżania się do osoby pokrzywdzonej.

Wobec sprawców przemocy domowej funkcjonariusze KPP w Rawiczu nałożyli 17 nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, 4 zakazy zbliżania się do ODP i 3 zakazy kontaktowania się z ODP, nie nakładali zakazów wstępu.

PROKURATURA REJONOWA

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej mogą złożyć w Prokuraturze bądź na Policji zawiadomienie o przestępstwie lub wnioski o ściganie przestępstwa, dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej.

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo Prokuratura wspólnie z Policją ma obowiązek wszcząć postępowanie przygotowawcze, mające na celu sprawdzenie, czy faktycznie popełniono przestępstwo, wyjaśnić okoliczności czynu, zebrać i zabezpieczyć wszelkie dowody, ująć sprawcę oraz w uzasadnionych przypadkach zastosować środki zapobiegawcze wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego lub tymczasowego aresztowania.

Postępowania z art. 207 § 1 KK	2021	2022	2023
Odmowa wszczęcia postępowania	20	17	33
Umorzenie postępowania	9	17	10
Skierowanie aktu oskarżenia	12	11	14
Zakaz zbliżania się sprawcy	0	0	0
Nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę	0	0	0
Liczba prowadzonych postępowań ogółem	43	52	66

ZESPÓŁ KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ

Zgodnie z ustawą o kuratorach sądowych z dnia 27.07.2001 r., kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym oraz inne czynności określone w przepisach szczegółowych, związane z wykonywaniem orzeczeń sądów.

Kuratorzy jako członkowie zespołu interdyscyplinarnego wykonują zadania polegające na diagnozowaniu przemocy domowej, inicjowaniu działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kuratorzy zawodowi w ramach prowadzonych postępowań wykonawczych tj. w nadzorach i dozorach uczestniczą w grupach diagnostyczno- pomocowych powołanych przez zespół interdyscyplinarny. Podejmują współpracę z instytucjami oraz służbami działając na rzecz poprawy sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.

Kurator zawodowy dla dorosłych w postępowaniu wykonawczym wobec skazanych z art. 207 kk, podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami kodeksu karnego, kierując do Sądu wnioski zgodne z zapotrzebowaniem na danym etapie postępowania.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu zgodnie z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na rok 2024-2030 w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie rawickim jest odpowiedzialne za realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Podstawę prawną dla opracowania i realizacji programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Program korekcyjno-edukacyjny skierowany jest do osób stosujących przemoc domową. Powinien zapewniać realizację następujących celów:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy,
- uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy domowej,

- zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu w **2021r.** nie realizowało programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową. Powodem tego były obostrzenia związane z epidemią Covid-19 w Polsce.

W **2022r.** Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu realizowało program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową. Do udziału w programie przystąpiło **7** uczestników (6 mężczyzn oraz 1 kobieta). Wszystkie osoby zostały zobowiązane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy na mocy wyroku sądu. Program obejmował 60 godzin zajęć grupowych oraz dodatkowe rozmowy indywidualne. Warunkiem ukończenia programu był udział w min. 75% zajęć. Program ukończyły **4** osoby. Do końca grudnia **2023r.** do udziału w programie korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową zostały zgłoszone **3** osoby (dwie osoby zgłoszone przez Sąd, jedna dobrowolnie). Program w 2023r. nie został zrealizowany, gdyż z uwagi na brak wystarczającej ilości osób nie utworzyła się grupa.

Program korekcyjno- edukacyjny jest realizowany przede wszystkim w formie zajęć grupowych, w małych grupach (10-15 osób), istnieje założenie zajęć indywidualnych. Łączny czas trwania Programu obejmuje 60h. Przerwy pomiędzy kolejnymi zajęciami nie mogą być dłuższe niż 1 tydzień. Rekomenduje się prowadzenie Programu przez dwóch trenerów – kobietę i mężczyznę. Warunkiem ukończenia Programu korekcyjno- edukacyjnego jest uczestniczenie sprawcy przemocy w co najmniej 80% spotkań.

OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Powiat Rawicki od 2020 roku co roku zawiera porozumienie z Powiatem Krotoszyńskim w sprawie przejęcia zadania z zakresu interwencji kryzysowej oraz specjalistycznego wsparcia na rzecz mieszkańców Powiatu Rawickiego. W latach 2021-2023 żaden z mieszkańców powiatu rawickiego nie korzystał ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krotoszynie (nie zgłoszono potrzeb w tym zakresie).

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA PODSTAWIE ANALIZY BADAŃ ANKIETOWYCH- WNIOSKI Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

W miesiącu maju 2024r. została opracowana diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Rawicz. Stanowi ona odrębny dokument sporządzony na potrzeby opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Jej nadrzędnym celem była ocena występowania zjawiska przemocy domowej w Gminie Rawicz w ocenie dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu gminy.

W celu oszacowania skali zjawiska na terenie Gminy Rawicz przeprowadzono ankiety wśród **244** uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenów miejskich i wiejskich, w wieku od **10** do **21** lat, wśród których było **138** dziewczynek i **106** chłopców. Ponadto przebadano **146** dorosłych mieszkańców Gminy Rawicz w wieku od **21** do **82** lat, wśród których było **105** kobiet i **41** mężczyzn.

Ankietowani, zarówno uczniowie jak i osoby dorosłe są świadomi występowania zjawiska przemocy na terenie Gminy Rawicz. Wśród pytanych znalazły się zarówno osoby bezpośrednio dotknięte tym zjawiskiem jak również świadkowie przemocy. Wśród pytanей młodzieży były osoby przyznające się do stosowania przemocy. Dla ankietowanych, zarówno młodzieży jak i dorosłych najbardziej oczywista jest przemoc nosząca znamiona przemocy fizycznej tj. bicie, popychanie, dorośli ankietowani potrafią nazwać znamiona przemocy seksualnej tj. zmuszanie do kontaktów seksualnych, najmniejsza liczba respondentów podaje zachowania, które noszą znamiona przemocy ekonomicznej, pośrodku ankietowani zaznaczali zachowania, które noszą znamiona przemocy psychicznej/emocjonalnej jako zachowania przemocowe. Coraz częściej pojawia się pojęcie przemocy stosowanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Dorośli respondenci wskazywali, iż problem przemocy domowej najczęściej dotyczy kobiet i dzieci, które doświadczają bólu fizycznego oraz przemocy psychicznej. Z kolei pytani uczniowie zaznaczyli, że ze zjawiskiem przemocy najczęściej spotykają się w szkole, a osobami, które ją stosują są ich rówieśnicy.

Znaczna część ankietowanych, która zetknęła się ze zjawiskiem przemocy wyraziła opinie, iż podjęłaby działania mające na celu pomoc ofierze, jednak największa ilość pytanych liczyłaby na wsparcie Policji. Pytani uczniowie posiadają wiedzę na temat tego jak zachować się w sytuacjach, gdy są świadkami stosowania przemocy oraz deklarują chęć niesienia pomocy ofiarom przemocy.

Mieszkańcy posiadają wiedzę o instytucjach w których mogą szukać pomocy. Najczęściej wymieniają Policję i Centrum Usług Społecznych. Z kolei młodzież największe zaufanie ma do rodziców, Policji oraz pracowników oświaty.

W kwestii oceny działań profilaktycznych prowadzonych w gminie mających na celu wyeliminowanie zjawiska przemocy pytane osoby oceniły działania dobrze i bardzo dobrze, ale też niewystarczająco. Jednak największa ilość pytanym nie miała w tej kwestii zdania.

W związku z powyższym istotne jest prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które obejmą wszystkie grupy mieszkańców oraz szerokie ich propagowanie. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach wsparcia oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji.

Ważne jest również prowadzenie działań edukacyjnych, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu przemocy domowej, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.

Głównym założeniem niniejszej diagnozy było przedstawienie problemów związanych z występowaniem zjawiska przemocy w Gminie Rawicz, a przede wszystkim wskazanie kierunków ich rozwiązywania.

Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne, a uzyskane wyniki badania mogą nie odzwierciedlać w pełni skali zjawiska na terenie Gminy Rawicz. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane, między innymi usprawiedliwianiem sprawców czy obwinianiem siebie. Niektórzy respondenci przemilczają lub ukrywają fakt występowania przemocy domowej, gdyż stanowi on temat wstydlivy.

Odpowiedzi uzyskane w badaniu ankietowym tylko wstępnie diagnozują problem zjawiska przemocy występujący w Gminie Rawicz. Badanie dostarcza podstawowych informacji do planowania kolejnych działań na rzecz wyeliminowania tego zjawiska.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wskazane jest podjęcie następujących działań mających na celu zminimalizowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Rawicz:

- 1) Organizowanie kampanii informacyjnych służących podnoszeniu świadomości mieszkańców oraz prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

- 2) Prowadzenie działań edukacyjnych w placówkach oświatowych, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu przemocy, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.
- 3) Zapewnienie dostępności bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej dla ofiar przemocy oraz prowadzenie poradnictwa i interwencji.
- 4) Oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez motywowanie do uczestnictwa w programach- korekcyjno edukacyjnych oraz programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2.3. ANALIZA SWOT I ZASOBY SŁUŻĄCE REALIZACJI PROGRAMU

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT.

Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w danej sferze, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Można zdefiniować, iż **mocne strony** to atuty danej instytucji, które ją wyróżniają, **słabe strony** zaś to konsekwencje ograniczeń zasobów instytucjonalnych, kadrowych, finansowych. Z kolei **szanse** można określić jako możliwości, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się impulsem rozwoju i co istotne, mogą osłabić spodziewane zagrożenia. Natomiast **zagrożenia** to czynniki spostrzegane jako bariery w rozwoju powodujące utrudnienia i ograniczające wykorzystanie szans i mocnych stron. W przypadku niniejszego Programu analiza SWOT posłuży jako próba zweryfikowania możliwości, a także ograniczeń – jakimi dysponuje Gmina Rawicz.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno- pomocowych oraz instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy ➤ Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy oraz uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zwiększające prawdopodobieństwo wystąpienia wypalenia zawodowego, ➤ Brak w gminie organizacji pozarządowych działających w

<p>dostępu do specjalistycznego wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspecjalizowana kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy ➤ Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca problemu przemocy domowej i reagowanie na sytuacje przemocowe ➤ Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy 	<p>obszarze przeciwdziałania przemocy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak w gminie grup wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy domowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Integrowanie i koordynowanie działań w środowisku lokalnym przez Zespół Interdyscyplinarny oraz rozwiązywanie problemów poszczególnych rodzin przez grupy diagnostyczno- pomocowe ➤ Systematyczne zwiększanie dostępności specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy ➤ Aktualne zmiany prawne wpływające na zwiększenie jakości przy realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. ➤ Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na programy przeciwdziałania przemocy domowej ➤ Wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrastająca liczba osób wymagających podejmowania działań interdyscyplinarnych ➤ Niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych oraz programów korekcyjno- edukacyjnych kierowanych do sprawców przemocy ➤ Niedostateczna liczba kadry specjalistycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy ➤ Utrzymujące się w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy oraz przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej.

ROZDZIAŁ III CZEŚĆ PROGRAMOWA

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 jest *„Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz udzielenie wsparcia dla ofiar przemocy domowej w Gminie Rawicz”*.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów zadań. Określone w programie zadania będą realizowane przez włączone w realizację Programu instytucje.

3. CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA I WSKAŹNIKI PROGRAMU

Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

1. Cel szczegółowy		
Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.		
Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
Prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie gminy (m.in. diagnozy, ekspertyzy, badania ankietowe)	CUS, KPP, PCPR	Liczba opracowanych diagnoz, ekspertyz lub badań ankietowych.
Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i	PLACÓWKI OŚWIATOWE, KPP, CUS	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych, profilaktycznych. Liczba placówek oświatowych realizujących programy profilaktyczne. Liczba uczestników programów profilaktycznych,

cyberprzemocy,		
Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (np. plakatów, broszur, ulotek)	KPP, CUS, PCPR, GKRPA	Liczba podmiotów zaangażowanych w propagowanie materiałów edukacyjno- informacyjnych. Liczba rozdysponowanych plakatów, broszur, ulotek.
Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.	KPP, CUS, PCPR, GKRPA, PLACÓWKI OŚWIATOWE	Liczba zorganizowanych akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej. Liczba uczestników akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej. Liczba podmiotów zaangażowanych w zorganizowanie akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Cel szczegółowy		
Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.		
Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
Aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez tworzenie i funkcjonowanie grup	CUS, KPP, SĄD, PROKURATURA, PLACÓWKI OŚWIATOWE, OCHRONA ZDROWIA	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych. Liczba założonych Niebieskich Kart.

diagnostyczno-pomocowych oraz realizowanie procedury "Niebieskie Karty"		Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.
Prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, prawnego itp. dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy socjalnej.	CUS	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba osób objętych pracą socjalną.
Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez zapewnienie schronienia, udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej,	CUS, PCPR	Liczba osób, którym zapewniono schronienie. Liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i rzeczowej.
Zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb we wdrażaniu procedury z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.	CUS	Liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia.
Publikowanie na stronie internetowej Centrum Usług Społecznych w Rawiczu informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko	CUS	Liczba zamieszczonych informacji o instytucjach działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

przemocy domowej.		
3. Cel szczegółowy		
Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.		
Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.	CUS, KPP	Liczba zorganizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych. Liczba osób uczestniczących w wyżej wymienionych programach. Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutyczny.
Prowadzenie rozmów z osobami stosującymi przemoc domową i nadużywającymi alkoholu. Informowanie o możliwości podjęcia leczenia lub terapii.	CUS, KPP	Liczba założonych i zakończonych Kart w ramach procedury "Niebieskie Karty". Liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty". Liczba złożonych zawiadomień w sprawie wykroczenia z art. 66c Kodeksu Wykroczeń.
Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z	CUS, KPP	Liczba osób stosujących przemoc domową , które zostały skierowane do GKRPA

nadużywaniem alkoholu.		
Izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób ją doświadczających wykorzystując obowiązujące rozwiązania prawne stosowane przez Policję	KPP	Liczba osób wobec których zastosowano tzw. „nakaz lub zakaz”. Liczba osób wobec których zastosowano tzw. „zakaz zbliżania”. Liczba osób wobec których zastosowano tzw. „zakaz kontaktowania się”. Liczba osób wobec których zastosowano tzw. „zakaz wstępu” .
4. Cel szczegółowy		
Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.		
Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki realizacji
Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów, podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.	CUS, KPP	Liczba zorganizowanych szkoleń przez CUS. Liczba zorganizowanych szkoleń przez koordynatora ds. przeciwdziałania przemocy KPP Rawicz Liczba uczestników szkoleń.
Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, doradztwa,	CUS	Liczba superwizji i innych form wsparcia. Liczba osób korzystających z wyżej wymienionych form wsparcia zawodowego.

grup wsparcia.		
Zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych.	CUS	Liczba zakupionych i udostępnionych materiałów edukacyjnych dla pracowników pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

ROZDZIAŁ IV REALIZACJA PROGRAMU

1. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 skierowany jest do:

- 1) osób doświadczających przemocy domowej,
- 2) osób stosujących przemoc domową,
- 3) świadków przemocy domowej,
- 4) społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- 5) przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

2. REALIZATORZY PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: Zespół Interdyscyplinarny, Centrum Usług Społecznych w Rawiczu, Komendę Powiatową Policji w Rawiczu, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rawiczu, placówki oświatowo-wychowawcze z terenu Gminy Rawicz, Placówki ochrony zdrowia z terenu

Gminy Rawicz, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, Sąd Rejonowy w Rawiczu, Prokuraturę Rejonową w Rawiczu oraz organizacje pozarządowe.

3. FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Rawicz. Ponadto zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

4. MONITOROWANIE DZIAŁŃ PROGRAMU

Monitoring Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji. Będzie prowadzony na podstawie oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań programu w celu stwierdzenia czy osiąga on założone cele. Niezbędne dane będą uzyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację jego założeń i gromadzone przez Centrum Usług Społecznych w Rawiczu. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Centrum Usług Społecznych w Rawiczu.

5. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Centrum Usług Społecznych w Rawiczu do dnia 31 marca każdego roku przedstawia Burmistrzowi Gminy Rawicz pisemne sprawozdanie z realizacji Programu.